

Commissiemedeling COM(2021) 35: Een verenigd front om COVID-19 te verslaan

Op 19 januari heeft de Europese Commissie een mededeling gepresenteerd die enerzijds ingaat op het succes van de ontwikkeling van een vaccin en de uitrol hiervan en tegelijkertijd ziet dat infecties toenemen. De mededeling is bedoeld om met een gezamenlijk optreden de derde golf te lijf te gaan door:

- > Versnellen vaccinatie;
- > Het opvoeren van testen en sequensen;
- > De werking van de interne markt te waarborgen;
- > Internationaal leiderschap en solidariteit te tonen.

In de mededeling worden de besluiten en gecoördineerde aanpak uiteengezet die de Commissie hiervoor nodig acht. De Commissie wil een eerste uitvoering geven aan deze vier prioriteiten tijdens de Europese Raad op 21 januari.

Inhoud voorstel

- > Versnellen vaccinatie;

Gaat in op het succes van de EU-vaccinatiestrategie ten aanzien van de aankoop van de benodigde hoeveelheid van kwalitatief hoogwaardige vaccins maar benadrukt het belang van een grotendeels gesynchroniseerde inspanning en snelle en efficiënte uitrol in alle lidstaten. De Commissie wil lidstaten ondersteunen bij beheers en logistieke stappen, onder andere door een transparant en duidelijk afleveringsschema van de verschillende vaccins te ontwikkelen en, via openbare aanbesteding, te zorgen voor vitale medische apparatuur die nodig is voor vaccinatie.

Om een ambitieuze vaccinatie-inspanning te garanderen, zijn concrete doelen essentieel. Deze zijn als volgt:

- > Tegen maart 2021 moeten de lidstaten minimaal 80% van de medewerkers in medische en sociale zorg en mensen ouder dan 80 jaar hebben gevaccineerd.
- > In de zomer van 2021 moeten de lidstaten minimaal 70% van de volwassen bevolking hebben gevaccineerd.

Om deze doelstellingen te bereiken, moet de aanvoer van vaccins omhoog. De Europese Commissie en de EIB hebben de toename van productiecapaciteit in de EU via de advanced purchase en de EIB leningen. Ze zullen blijven samenwerken met fabrikanten om de productiecapaciteit te maximaliseren in de EU.

De Commissie onderstreept het belang van documentatie en wederzijdse erkenning van vaccinatie vanwege de juiste medische follow-up en het monitoren mogelijke effecten en bruikbaar zijn in andere lidstaten. Maar acht het gebruik van vaccincertificaten voor andere doeleinden dan gezondheidsbescherming te voorbarig.

- > Het opvoeren van testen en sequencing;

De Commissie maakt zich grote zorgen over de mutaties en roept lidstaten sequencing te verhogen naar 5-10% van alle positieve samples, waar nodig kan het EC of het ECDC, lidstaten hierin bijstaan. De uitkomsten hiervan moeten worden gedeeld op EU-niveau.

Ten aanzien van testen roept de Commissie de lidstaten op de Raadsaanbeveling over sneltesten op te volgen door een gezamenlijk kader af te spreken of het gebruik en de wederzijdse erkenning van sneltesten en te komen tot een gemeenschappelijke lijst van wederzijds goed bevonden sneltesten.

Daarnaast vraagt de Commissie de lidstaten hun test strategieën waar nodig aan te passen aan de ontwikkelingen van de diverse mutaties.

- > De werking van de interne markt te waarborgen;

De Commissie benadrukt het behoud van de interne markt maar ziet maatregelen zoals testen, isoleren, contactopsporing en quarantaine als noodzakelijke instrumenten en geeft aan dat alle niet-essentiële reizen naar en van gebieden met een hoog risico, sterk worden ontmoedigd tot de epidemiologische situatie aanzienlijk is verbeterd. De Commissie ziet echter grensafsluitingen of algemene reisverboden, het opschorten van vluchten, vervoer over land en water als niet gerechtvaardigd. Het belang van het systeem van "Green Lanes" wordt extra onderstreept. Waar nodig moet quarantaine van reizigers strikt worden gehandhaafd, met passende uitzonderingen voor reizigers met een essentiële functie of behoefte.

- > Internationaal leiderschap en solidariteit te tonen.

De Commissie benadrukt het belang van multilateralisme, internationale samenwerking, transparantie en solidariteit. De ingezette internationale inspanningen, "Team Europe" -aanpak heeft partnerlanden ondersteund met noodhulp voor humanitaire behoeften, versterking van gezondheidssystemen en cruciale gezondheidsdiensten, en ondersteuning van economische herstel en sociale ondersteuning. De Commissie zal een EU-mechanisme voor het delen van vaccins opzetten om het verstrekken van vaccins die door de lidstaten worden gedeeld met partnerlanden en steun te blijven mobiliseren voor COVAX. Bovendien zal de EU, inspanningen ter versterking van de mondiale gezondheidsarchitectuur in verschillende fora, zoals de aanstaande Global Health Summit ondersteunen.

Appreciatie mededeling

Vooruitlopend op een volledig appreciatie hierbij een eerste kort appreciatie met het oog op de Europese Raad.

> Versnellen vaccinatie;

Nederland ziet het belang van het snel uitrollen van de vaccinatiecampagne maar de door de Commissie gesteld doelen zijn zeer ambitieus en afhankelijk van de daadwerkelijke levering van de vaccins. Daarnaast is er geen rekening gehouden met de bereidwilligheid tot vaccineren. 80% Van zorgpersoneel en ouderen in maart is dan ook zeer hoog. Daarnaast is het opvoeren van de productie een goed initiatief maar in de praktijk zal de komende periode moeten blijken wat dit daadwerkelijk betekend.

Ten aanzien van de vaccinatiecertificaten is het tijdsplan ambitieus. Wel is het goed dat de Commissie een pas op de plaats maakt om vaccinatiecertificaten in te zetten voor andere doeleinden dan de volksgezondheid. Het ECDC schat in dat het zeker nog acht maanden gaat duren voordat er stappen kunnen worden gezet om het certificaat in te zetten voor andere doeleinden.

> Het opvoeren van testen en sequensing;

Ten aanzien van het ophogen van sequencing is Nederland in beginsel positief. Het opschalen op korte termijn van dit kostbare en arbeidsintensieve werk naar 5 tot 10 procent, terwijl momenteel maar 1 lidstaat boven de 1% zit lijkt niet haalbaar. Naast sequencing kunnen ook andere opties worden meegenomen zoals PCR testen die bepaalde mutaties kunnen detecteren.

De mededeling mbt testen sluit aan bij de eerdere Raadsaanbeveling sneltesten, Nederland is hier positief over.

> De werking van de interne markt te waarborgen;

NL acht groot belang bij het waarborgen van de interne markt en het behoud van de green lanes. Nederland is echter van mening dat de vele uitzonderingscategorieën eerder moeten worden beperkt dan gehandhaafd.

> Internationaal leiderschap en solidariteit te tonen.

Nederland staat positief tegen het initiatief om een EU Vaccine Sharing Mechanisme op te zetten in samenwerking met de lidstaten en COVAX te steunen bij de mondiale ondersteuning van de organisatie vaccinatieprogramma's in kwetsbare landen. De komende periode zal volgens de WHO ca 28 mld USD bijeengebracht moeten worden ter dekking van de ACT-A uitgaven ter bestrijding van de mondiale uitgaven. Voortzetting van het leiderschap van EU om deze middelen mondiaal bijeen te brengen worden toegejuicht (nb NL heeft onlangs reeds 25 mln euro extra beschikbaar gesteld voor COVAX). Belangrijk hierbij is ook wanneer de eerste vaccins beschikbaar komen voor dit initiatief.

Wel is het noodzakelijk duidelijk te definiëren wie daarbij welke rol heeft maar in beginsel wil Nederland de EU ondersteunen bij deze actie. In het licht van de voorgenomen activiteiten van de G20 achten we het noodzakelijk dat op korte termijn duidelijk wordt welke stappen er de komende periode ondernomen gaan worden.